

Toppheimlig elitsoldat sadlade om till författare

– Att jag ville bli kustjägare bottnade i en känsla av att jag ville skydda det som var viktigt för mig, familjen, vännerna och samhället som vi lever i. Så känner jag fortfarande.

Kaj Karlsson visste redan som 15-åring att han skulle bli kustjägare. Efter gymnasiet ansökte han om att få gå försvarets tuffaste värnpliktsutbildning. Och kom in. Kustjägarutbildningen ledde vidare till en tjänst som reservofficer, vilket i sin tur ledde till att han erbjöds att ingå i det topphemliga militärförbandet SSG, Särskilda skyddsgruppen.

Tio år senare, 36 år gammal, har han lagt det militära livet bakom sig och försörjer sig som konsult inom ekonomi på deltid. Övrig tid skriver han poesi och skönlitteratur, bloggar om svensk krisberedskap och rör sig ute i den svenska naturen.

– Jag kände mig aldrig särskilt intellektuellt stimulerad i det militära, berättar han.

I dagarna gav han på eget förlag ut romanen "Operation Nordvind", en berättelse om en före detta officer, Gustav Sterner, som under en kajak-tur i Nynäshamns skärgård blir indragen i terro-risdrama.

– Både Gustav Sterner och den kvinnlige huvudkaraktären Katarina Wallin är delvis baserade på mig själv och mina erfarenheter. Men det var inget medvetet val, det kom av sig självt, förklarar han.

I boken tar huvudpersonerna Gustav Sterner och Katarina Wallin upp jakten på en grupp terrorister som planerar att utföra ett terroristattentat i Sverige. Hur Sverige ska klara kriser, såsom terrorattentat och naturkatastrofer, är något som har intresserat Kaj sedan lång tid tillbaka.

– Min pappa var engagerad i civilförsvaret i Nynäshamns kommun när jag var liten. Som 14-åring fick jag gå en hemskyddsutbildning, och på så sätt bli ansvarig för beredskapen i en del av kommunen. Sedan dess har intresset bara vuxit, berättar han.

På sin blogg Alda Bergr, som betyder "Människosläktets beskyddare" på fornnordiska, skriver han om hur han tycker att Sverige måste anpassa sig för att skaffa sig bättre beredskap.

– I framtiden hoppas jag att jag kan fördjupa

mig ännu mer inom ämnet. Kanske till och med arbeta inom någon statlig myndighet eller på ett privat företag. Men jag är just nu väldigt nöjd med att vara fri och driva eget företag.

Kajs förhållande till försvaret är i dag inte helt okomplicerat. Han är fortfarande ansluten som reservofficer, men han har inget kontrakt som innebär tjänstgöring. Sist han hade det var i början av 2000-talet.

Han har heller inte någon större lust att sätta på sig uniformen igen.

– Jag fick nog till slut. Jag tycker att försvaret är en dålig arbetsgivare, man får sällan ordentlig uppskattning, och jag kände inte heller att jag blev särskilt intellektuellt utmanad. I det militära lägger man ner massor av pengar på att utbilda människor, men man lyckas inte alls ta vara på de personliga kvaliteter som många har, menar han.

I hans roman är det flera faktorer som knyter samman den fiktiva huvudkaraktären Gustav Sterner och honom själv. Båda har ett stort naturintresse, är ekonomutbildade och har en avancerad militär bakgrund. För att vara exakt: Båda har utbildats inom SSG, Särskilda Skyddsgruppen.

SSG, som i dag har bytt namn till SOG, Särskilda operationsgruppen, är ett specialförband inom försvaret som har unika befogenheter. De får bland annat utföra väpnade uppgifter på svenskt territorium i fredstid, och kan bistå polisen med hjälp vid eventuella terrorhot.

Detaljerna kring specialförbandet har varit hemliga ända sedan det etablerades i början av 1990-talet. Det är inte ens känt hur många som ingår i gruppen.

Kaj är förtegen om sin insyn i SSG. En gång under intervjun börjar han berätta en anekdot från en övning inom SSG, men avbryter sig själv då han inser att den eventuellt kan röja känsliga detaljer.

– Jag har hört på omvägar att det har varit stor uppståndelse inom försvaret kring boksläppet. De har varit rädda att jag ska berätta för mycket och avslöja hemligheter. Det tänker jag naturligtvis inte göra, berättar han.

Kaj har förståelse för att man inom SSG försöker hålla identiteterna på soldaterna hemliga. Till

”Att jag ville bli kustjägare bottnade i en känsla av att jag ville skydda det som var viktigt för mig, familjen, vännerna och samhället som vi lever i. Så känner jag fortfarande.

Kaj Karlsson känner sig hemma i Nynäshamn, med närheten till havet.

och med inför familjemedlemmar. När han själv skulle göra SSG-utbildningen rekommenderade befälen honom att först säga upp bekantskapen med de kompisar som inte stod honom nära.

– Det var för att man inte skulle behöva ge dåliga förklaringar varje gång man stack iväg på övningar. Folk skulle undra för mycket, berättar han.

Sade du själv upp någon bekantskap?

– Ja, några. Jag läste ekonomi på universitetet i Stockholm och var involverad inom olika studentklubbar på den tiden.

Hur kändes det?

– Det var jobbigt, förklarar han kort. En av få gånger då allmänheten har fått läsa om SSG i tidningarna var då två soldater ur den svenska ISAF-styrkan dödades av en vägbomb i Afghanistan 2005. Snart framkom det att båda de omkomna svenska soldaterna ingick i SSG. Kaj kände den ene av dem, Jesper Lindblom, personligen. De hade gjort SSG-utbildningen tillsammans.

Det hade ju kunnat vara du som satt där i bilen, om du hade fortsatt inom SSG.

– Hade jag det så hade jag sannolikt åkt med i samma bilkonvoj som Jesper. Men jag har alltid varit medveten om riskerna som soldat. Det måste man vara. Även om det så bara är en övning på svensk mark så kan det militära livet innebära stora risker.

Saknar du spänningen i det militära?

– Ja, det händer att jag ångrar mig. Men samtidigt vet jag att jag inte vill tillbaka.

Är du nöjd med livet i dag?

– Ja, i mångt och mycket. Just nu saknar jag faktiskt mest att bo i Nynäshamn igen. Jag har alltid känt mig hemma i skärgården. Det låter kanske lite klyschigt, men ibland känns det som att själen vibrerar i samklang med klipporna när man är där.

Spänningsmakare. Kaj Karlsson har skrivit romanen "Operation Nordvind" som handlar om hur terrorn kommer till Sverige. Kaj har bland annat en bakgrund som kustjägarkapten i försvaret, där han bland annat genomgick utbildningen för det topphemliga förbandet SSG.

FOTO: ERIK DANIELSSON

SSG övar inför insatsen i Afghanistan. FOTO: FÖRSVARSMAKTEN/HO/SCANPIX

FAKTA SSG

- SSG, Särskilda skyddsgruppen, är ett specialförband som har varit verksamt inom försvaret sedan 1990-talet.
- Styrkan är tänkt att sättas in mot terrorister, men ska också kunna fungera som personskydd.
- Förebild för förbandet har varit brittiska SAS och amerikanska Navy Seals.
- Detaljerna kring förbandet är hemliga. Enligt uppgifter i ett reportage gjort av Sveriges Television 2008 ingår ungefär 80 personer i SSG.
- Flera svenska soldater ur SSG tjänstgjorde i Kongo 2003, under franskt befäl. En av soldaterna, överstelöjtnant Hans Alm, tilldelades en fransk orden för sina insatser. Således blev det första namnet på en SSG-soldat offentliggjort.
- Det har varit en hel del politisk debatt kring SSG. Kritiker blickar tillbaka mot skotten i Ådalen 1931, då polisen kallade in militär för att stoppa en politisk demonstration i Hälsingland. Det slutade med att militären sköt fem personer till döds. Man menar att SSG är ett avstamp från den svenska regel som säger att polis och militär ska hållas åtskilda.
- Under 2011 ska SSG slås ihop med SIG, Särskilda inhämtningsgruppen, och bilda ett nytt gemensamt förbandet SOG, Särskilda operationsgruppen.

Soldat ur SSG landsätts med helikopter under en övning.

FOTO: FÖRSVARSMAKTEN/HO/SCANPIX